

Paraules de Silo amb motiu de l'acte recordatori del trentè aniversari

Punta de Vacas, Mendoza, Argentina. 4 de maig de 1999

Benvolguts amics:

Som aquí de nou! Som aquí, en aquesta celebració, envoltats per uns quants amics que van ser presents des del mateix començament de les nostres activitats i també som en companyia d'altres que, des de temps més recents, ens acompanyen en aquesta difícil tasca d'humanització en un món que, en direcció inversa a les nostres aspiracions, es deshumanitza dia a dia.

D'altra banda i en consideració a alguns dels presents que no compten amb una versió adequada dels nostres treballs i del nostre ideari, creiem que és del tot just desenvolupar per a ells alguns punts que, encara que excessivament simplificats, poden donar-los una imatge aproximada dels fets que van ser l'origen d'aquest corrent de pensament i d'acció que es va expressar públicament, i per primera vegada, en aquest mateix paratge desolat, avui fa trenta anys.

Corria la dècada dels anys 60. Ja feia molt de temps que havia passat la barbàrie de la segona guerra mundial i en alguns indrets succeïa un gran procés de reconstrucció econòmica i de reordenació social... tanmateix els conflictes bèl·lics continuaven, la fam i les desigualtats s'estenien en vastes latituds i la capacitat de destrucció massiva creixia sense fre. El món s'havia tornat bipolar i en ambdós blocs es predicava que l'armamentisme era necessari per evitar l'agressió de l'oponent... Així les coses, el globus va ser dividit entre ideologies que estaven en posició d'actuar com a instrument de dominació, però que no estaven en condició d'entendre el moment històric en què es trobaven i molt menys d'entendre el procés cap al qual eren arrossegades. La crisi de civilització que es va començar a expressar en aquella època no va ser, però, un fenomen original sinó la simple continuació i exacerbació dels mateixos factors que havien contribuït a generar les monstruositats i les catàstrofes mundials. És en aquest clima de malestar general quan irrompen els fenòmens juvenils d'aquella època, entre els quals es pot comptar un petit grup que arrenca en aquestes latituds i es va estenent a punts cada vegada més distants. Aquest grup no pot expressar-se lliurement perquè ja en aquells temps es comencen a succeir les dictadures i quan l'activitat militant dels seus membres els porta a la necessitat de comunicar els seus plantejaments a conjunts més nombrosos, comença a desencadenar-se el conflicte que després porta a la presó i a la deportació a tants joves a qui voldríem recordar en aquest moment: joves valerosos de Xile i Argentina que van acabar desenvolupant en l'exili aquest moviment naixent. Volem també recordar especialment els primers membres d'Espanya, Itàlia i els Estats Units que van acollir solidàriament els exiliats d'aquella època. Avui es troben presents alguns d'aquests antics amics que continuen units per tantes experiències comunes... Per a tots ells, la nostra càlida salutació.

Però continuem amb el nostre relat. A la dècada dels anys 70 comença a

articular-se l'organització de La Comunitat per al Desenvolupament Humà... Es tracta d'una agrupació social i cultural que amb el pas dels anys seria reconeguda per les Nacions Unides. En aquell temps ja es fixen paràmetres doctrinaris més precisos i s'estableixen les característiques d'aquest nou tipus de moviment que ja no pot ser confós amb l'espontaneïtat d'altres grups, aleshores en franca decadència i desintegració. És a partir de La Comunitat per al Desenvolupament Humà (aquest organisme el logo del qual podia veure's com un triangle inscrit en un cercle), que es comença a desenvolupar un nombrós conjunt de clubs culturals, organitzacions socials de barri i agrupacions de base. Així es va formant lentament aquest Moviment Humanista que s'expandeix a través de diferents expressions que van des de les campanyes d'alfabetització en països del Carib i Àfrica fins a la tasca de sanitat social en què metges, parametges i col·laboradors actuen, amb moltes limitacions però gran esperit, en diversos punts del món. Aquest Moviment Humanista, tan diversificat en les seves activitats socials i culturals, també dóna origen a partits polítics que comencen a articular-se en la dècada dels 80. I ja en la dècada dels anys 90 el moviment aconsegueix la seva plena maduresa conceptual, es defineix com a Humanisme Universalista o com a Nou Humanisme, i es diferencia, netament, dels antics humanismes amb els quals no guarda relació orgànica ni ideològica. Enguany es disposa a realitzar una avaluació completa de les seves accions des dels primers passos i pretén definir la seva estratègia per al segle que ve.

Per completar el nostre quadre expositiu direm que el que acaba definint aquest moviment no és una determinada acció política, una acció social o una activitat cultural, sinó un conjunt d'idees i un estil de comportament.

Simplificant al màxim les propostes més generals d'aquest moviment, podríem dir que propicia primerament la ubicació de l'ésser humà com a valor i preocupació central, de manera que res no estigui per sobre de l'ésser humà, ni cap ésser humà no estigui per sobre d'un altre. En segon lloc, afirma la igualtat de totes les persones i per tant treballa per la superació de la simple formalitat d'iguals drets davant de la llei per avançar cap a un món d'iguals oportunitats per a tots.

En tercer lloc, reconeix la diversitat personal i cultural i per tant afirma les característiques pròpies de cada poble i condemna tota discriminació que es realitzi per raons de diferència econòmica, racial, ètnica i cultural. En quart lloc, afavoreix tota tendència al desenvolupament del coneixement, per sobre de les limitacions imposades al pensament per prejudicis acceptats com a veritats absolutes o immutables. En cinquè lloc, afirma la llibertat d'idees i creences i, finalment, repudia tota forma de violència, entenent no només la violència física com a únic factor sinó la violència econòmica, la violència racial, la violència religiosa, la violència moral i psicològica com casos quotidians arrelats a totes les regions del planeta.

Aquestes propostes de considerar l'ésser humà com a valor central, de propiciar la igualtat d'oportunitats per a tots, de reconèixer la diversitat i oposar-se a tota discriminació, d'afavorir la llibertat de pensament i de lluitar contra tota forma de violència, caracteritzen el nostre pensament i la nostra acció en els aspectes més generals. Alhora, aquestes propostes acaben configurant un estil de vida i una manera de relació del valor moral més alt, que pot expressar-se en aquesta frase: "tracta els altres com vols que et tractin a tu!"

Finalment, s'ha de destacar com a determinant del nostre comportament la participació en tots els camps a fi de portar endavant les propostes abans esmentades. Participar en les àrees cultural, social i política amb la major energia i tenacitat que siguem capaços va més enllà de ser una recomanació del nostre moviment per convertir-se en una necessitat d'aquesta època crítica que estem vivint. L'argument que tot està a les mans d'un sistema infinitament poderós i violent, que l'èxit pertany als corruptes i als incapaços, en lloc de ser motiu d'acceptació per a la nostra condició d'éssers humiliats i sotmesos, s'ha de convertir en un estímul fonamental per canviar l'estat de les coses públiques.

D'altra banda, destaquem també la dimensió d'allò estrictament personal i d'allò interpersonal que, encara que inscrits en el context social, constitueixen el nucli de la nostra existència. Les relacions personals, avui deteriorades al màxim, mostren l'augment d'una violència sorda en què el tu i el nosaltres van desapareixent i en què l'individu, llançat a la solitud i l'atordiment, no troba ja sortides. Hem de reafirmar en aquest camp que tot ésser humà té dret a preguntar-se pel sentit de la vida, per l'amor, per l'amistat... per tot allò que fa a la poesia i a la grandesa de l'existència humana i que una estúpida i petita cultura materialista tracta de denigrar, arrossegant-ho tot cap als antivalors i la desintegració.

I en aquesta situació que ens toca viure reconeixem el triomf provisorï de la cultura de l'antihumanisme i declarem el fracàs dels nostres ideals que no s'han pogut complir. Però els triomfadors d'avui no tenen assegurat el futur perquè una nova espiritualitat comença a expressar-se arreu del món: no és l'espiritualitat de la superstició, no és l'espiritualitat de la intolerància, no és l'espiritualitat del dogma, no és l'espiritualitat de la violència religiosa, no és la pesada espiritualitat de les velles taules ni dels valors desgastats; és l'espiritualitat que ha despertat del seu somni profund per nodrir novament els éssers humans en les seves millors aspiracions.

Si avui hem de declarar el nostre fracàs, també hem d'anunciar una nova civilització que està naixent, la primera civilització planetària de la història humana. I, per tant, aquelles crisis que sobrevenen i encara sobrevindran en un futur pròxim serviran, malgrat el seu infortuni, per superar aquesta última etapa de la prehistòria humana... i cadascú sabrà si decideix o no acompanyar aquest canvi i cadascú comprendrà si cerca o no una renovació profunda en la seva pròpia vida.

En aquest trentè aniversari que celebrem, vull fer arribar el record més càlid als nostres centenars de milers d'amics al món, mentre saludo fraternalment els qui ens acompanyen avui aquí.

Pau, força i alegria per a tots!